No. 936 Zaterdag 7 December 1901. 18de Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 6 December.

EEN BELANGRIJK DEBAT.

Op de vergadering van *De Protestantenbond*, op 30 October te Utrecht gehouden, is door dr. P. H. Roessingh uit Leiden besproken en ingeleid de volgende vraag:

„Wat geeft de uitslag der laatste verkiezingen ons ten opzichte van het godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk te denken en te leeren?"

Aan de hand van de *N. R. Ct.*, willen wij onzen lezers thans een en ander uit dit debat mededeelen.

Dr. Roessingh leidde aldus in:

„Andere dan politieke factoren werkten tot den uitslag mede. Zoo stemden in enkele districten, althans bij de herstemmingen, liberalen den katholieken cantidaat tegenover den socialist, in andere juist omgekeerd. Ook kwamen hier en daar zich noemende liberalen er voor uit, dat zij, uit vrees voor meer sociale hervormingen, die zij duur vinden, den R. K. of anti-rev. candidaat de voorkeur gaven, daar de R. K. kerk er wel voor zou zorgen halt te roepen, als men den socialistischen kant te ver dreigde op te gaan. Toch zouden deze liberalen vreemd opzien, als men hen beschouwde als aanhangers van R. kath. of anti-rev. begrippen. Slechts onder voorbehoud dat men niet te veel generaliseere, kan men uit den uitslag der verkiezingen een besluit trekken ten opzichte van het godsdienstig-kerkelijk leven van ons volk............................

„Tot den strijd tegen de liberalen waren opgeroepen allen „die in den Christus naar der kerken van alle eeuwen trant, God geopenbaard in het vleesch aanbidden, en belijden, dat ze nooit anders ten hemel zullen ingaan dan door zijn kruis. De gemeenschappelijke wortel des geloofs had allen tot één politieke overtuiging gebracht, en bij den strijd tegen ongeloof en revolutie, moest men blijven binnen de grenzen van het algemeen christelijk element.

„Dat algemeen christelijke nu wordt gevonden in een belijdenis van de drieeenheid, de godheid van Christus, den kruisdood als zoenoffer, de Schrift als godswoord, de 10 geboden als goddelijk richtsnoer van het leven. Welke echter de eenheid is van politieke overtuiging, uit dien eenen wortel opgegroeid, zal later zeker duidelijker moeten worden.............

„De band tusschen de politiek en het „algemeen Christelijke" wordt zoo nauw toegehaald, dat de verkiezingsstrijd niet enkel een politieke maar bovenal een godsdienststrijd moest beteekenen. Wat geeft dan nu de overwinning dier partijen te denken van het godsdienstigkerkelijk leven?

„Spr. is huiverig in een enkele formule dat leven te omschrijven. Ons volk heet wel een godsdienstig volk, maar getoetst aan de opvatting van godsdienst die Jezus voor oogen stond in het „Onze Vader" aarzelt men ons volk godsdienstig te noemen. Het verband tusschen godsdienstig en kerkelijk leven wordt wel gevoeld. Slechts een gering aantal bleek, bij de laatste volkstelling, niet tot eenig kerkgenootschap te behooren. Bewust half- of onbewust volgt de meerderheid der kiezers de „christelijke" partijleiders en betuigt dus eenige instemming met het nieuwe credo van het „algemeen christelijke." Dit gold zooveel als een „christendom boven geloofsverdeeldheid." In Thorbecke's dagen werd echter met die uitdrukking iets anders bedoeld. Het ethische en humanistische van het christendom in de Bergrede en de Gelijkkenissen, dat moest, bij alle dogmatische verschil, de eenheid vormen en de grondslag zijn voor volksonderwijs, opvoeding, en leven. Thans wordt juist het dogmatische op den voorgrond gebracht, het andere uitgeworpen. De strijd ging vooral tegen Thorbecke's leer. Dit doet denken dat de meerderheid van ons volk het christendom zooals het zich uitspreekt in de dogmatische vormen der 4de eeuw beter kent en hooger waardeert dan het christendom der Evangeliën. Een belangrijk deel der tegenwoordige kiezers werd dan ook daarin door school, kerk en jongelingsvereeniging opgevoed. Dit deel theologiseert gaarne. Het wordt getrokken door diepzinnige onderwerpen, schijnbaar wijsgeerige bespiegelingen. Het wil een alles omvattend stelsel. En daaraan komt de R. K. kerk en de orthodoxie tegemoet. Dat was de macht der leiders, toen zij den geopenbaarden wil Gods stelden tegenover de menschelijke rede..........

„Dr. Hoedemaker stelde een thesis (waarom niet vóór de verkiezingen?) dat de tegenstelling van Christelijk en liberaal valsch is. Maar al zullen de grenzen niet verflauwen, de uitslag der verkiezingen zal niet zonder invloed blijken op het godsdienstig kerkelijk leven van ons volk.

„Te verwachten en te vreezen is, dat die valsche tegenstelling tusschen Gods geopenbaarden wil en de menschelijke rede telkens verder zal worden doorgetrokken, dat de vijandschap tusschen wetenschap en godsdienst scherper zal worden, dat het wetenschappelijk streven ook op het gebied van den godsdienst een gevaarlijk werk zal worden geacht, dat de toepassing der historische kritiek op den Bijbel een daad van ongeloof zal heeten, dat het kenmerk van vroomheid zal worden gevonden in „zuiverheid" der dogmatiek, dat de godsdienst van den priester meer zal gelden dan die van den Samaritaan en dat het Evangelie zooals Jezus het verkondigde, meer en meer zal worden miskend en vergeten. Velen zullen daardoor weer teruggestooten worden van wat men onder „christelijk" verstaat en vervallen in godsdienstige apathie, of in godsdienst alleen een middel zien om de menigte te regeeren, waaruit een politiek man munt kan slaan, maar waar een verstandig mensch zich buiten houdt. Het gevaar bestaat, dat deze overwinning winste brengt aan den Farizeeër en den Sadduceeër. En vele teleurstellingen zullen te wachten zijn voor hen, die oordeelen dat langs politieken weg het godsdienstig-kerkelijk leven kan worden bevorderd.

„Maar wat is voor de voorstanders van den vrijzinnig godsdienstige beginselen uit dien uitslag te leeren? Wel werd door de verkiezing, leuze der christelijke partijen over hen de groote ban uitgesproken omdat zij uit het beginsel der revolutie heeten te leven. Maar zij voelen zich geenszins verslagen. Zij willen leeren ook van hen die hen uitbannen uit het „christelijk volksdeel". Zij behooren en willen blijven behooren tot hen die godsdienst en christendom liefhebben.

„Hoeveel er was in die verkiezingsleuze en in de wijze waarop zij gebruikt werd wat afstootte, er was ook een toon die aantrok. Voor zoover daarin het volksverlangen zich uitsprak, dat er rekening gehouden werde met den godsdienst, omdat deze een onmisbare zegen voor het volk is, vindt hij ook bij hen weerklank. Zij weten wel, dat het godsrijk niet komt door uiterlijk gebaar,

Feuilleton.

Een vriendelijk woord is vaak beter dan een harde rijksdaalder.

Het kan acht, misschien ook tien jaar geleden zijn, dat er in eene geringe herberg van het achterste plaatsje in de vallei — het dorpje ontleent zijn naam aan de machtige stijging, welke naar boven, naar de zoogenaamde „achterste alpen" voert — twee ambachtslieden zaten. Een klein borreltje voor ieder, daarbij een glas dunne, gele most met een stuk roggebrood maakte hunne vertering uit. Het borreltje mag men vandaag wel door de vingers zien, want het was midden in den winter: de sneeuw lag een voet dik en kraakte onder het loopen; het was bitter koud en de wind sneed noord-oostelijk van Geislingen door het dal, dus die verplicht was in de open lucht te reizen, was waarlijk niet te benijden...... vooral die twee jonge lui niet, want zij waren dun gekleed in een kort jasje, zonder mantel of overjas; om den hals hadden zij uit nood iets geslingerd, wat vroeger een das had geheeten, maar nu veel had van een bevroren ratelslang; hunne ooren waren eenigermate beschut door een bonten zakdoek. Van tijd tot tijd namen zij een teug wijn en een bete broods, heel langzaam om er van te genieten en omdat het zoo lekker was in de gelagkamer. Het was 's voormiddags tien uur.

De een haalde zijn beursje te voorschijn en vroeg aan de arme vrouw, die heel alleen met die twee in de gelagkamer zat: „Hoeveel zijn wij u schuldig?"

„Negen centen voor elk", klonk het antwoord, „het brood kost niets."

„Heb je genoeg?" vroeg de eerste aan zijn kameraad op fluisterenden toon, en deze antwoordde insgelijks half-luide: „Op zijn kop!"

„Dan heb ik nog wat over voor een kaas", zeide de eerste, „en die zullen wij samen deelen."

En dat gebeurde.

„Hebt ge nu niets meer in den buidel?" vroeg de waardin.

„Geen halven cent", zeide de eerste, „maar dat hindert mij niets, want tegen den middag ben ik thuis. Ik ben namelijk geboortig uit 't dal; mijne moeder heeft nog wel een bord soep en een slaapplaats voor mij en het geld dat ik in den zomer oververdiend heb in 't buitenland en trouw naar huis stuurde, vind ik bij haar terug; zij kan het beter bewaren dan ik!" lachte hij.

„Dus ben je uit Gipf?" vroeg de vrouw.

„Ja, en mijn kameraad ook; maar deze moet nog verder, naar den kant van Aalen."

„God behoede je bij zulk een koude", sprak de oude bezorgd tot den tweeden handwerksgezel, een frissche, jonge borst; „daar heb jij je negen centen terug."

„Als het niet zoo lang dag was, mocht je hier blijven tot morgen; de kraaien vallen dezen winter dood uit de boomen van de kou."

„Och, maar ik kom wel thuis! lachte de tweede min of meer overmoedig; „ik heb nog jong bloed in m'n corpus en houd het tegen een hardlooper vol. Ik kom vandaag nog wel in Degenfeld, en daar ken ik eene kasteleines, die mij voor een God-loone-'t-u wel nachtkwartier geeft."

„De eigenares van de herberg „de Viool"? zei de vrouw, „ja, die doet dat wel; nu, vaartwel, God zegene je lui!"

„En ik dank u vriendelijk," zei de eerste, terwijl beiden opstonden en hun ransel over de schouders wierpen; „gij spreekt met arme drommels, dat het een lust is om te hooren; dat doet iemand goed!"

„Dat heb ik van onzen bisschop geleerd," klonk het antwoord.

„Van den bisschop?" vroeg de reizende ambachtsman verwonderd, „is die dan bij u geweest?"

„Dat juist niet, maar het stond in zijn laatsten herderlijken brief, dien de pastoor ginder in de stad van den preekstoel heeft voorgelezen, en dat heb ik onthouden en zal het onthouden zoo lang ik leef."

„En wat stond daar dan in?"

„Een goed woord voor een armen medebroeder is vaak meer waard dan een harden rijksdaalder.

De twee handwerksgezellen lachten, dat ze schaterden. „Dat zou eene goedkoope aalmoes zijn!" meende de een, en de andere voegde erbij: „Een rijksdaalder zou mij vandaag meer welkom zijn dan honderd goede woorden."

Maar de oude vrouw sprak met goeden ernst: „Spot niet met den bisschop; hij weet beter wat rechtvaardig en christelijk is, dan alle knappe bollen van heel het dal bij elkaar. Hij heeft niet gezegd, dat men den arme in plaats van eene aalmoes mooie woordjes moet geven, maar dat de aalmoes daarmee gepaard moet gaan en iemand niet moet toegeworpen worden als aan de honden."

„Daarin hebt gij gelijk, vrouw," zeiden die twee, „zoo iets kan men zich niet laten welgevallen. Maar, helaas, zoo doen de meesten niet. Nu, God loone 't u!"

Daarmede vertrokken zij.

niet door de heerschappij van een kerk of kerkleer, niet door staatsmacht of geweld, maar alleen door Gods geest. Het komt gelijk zuurdeesem en mosterdzaad. Ook door een rechtvaardige wetgeving, die bitterheid en hardheid wegneemt, den zwakke beschermt, het onrecht en het gemeene bestrijdt, worden ethische belangen bevorderd!

„Daarbij echter hebben de vrijzinnigen andere wegen in te slaan dan de „Christelijke" partijen. Duizenden, die geenszins tegen een godsdienstig volksleven gekant zijn, die het christendom een zegen achten, hebben zich toch niet laten betooveren door de verkiezingsleuze omdat zij daarvan nadeel verwachten juist voor den godsdienst. Het is de roeping van den Protestantenbond, daarvan tienduizenden te maken........................"

Aan het debat namen onderscheiden sprekers deel:

„Dr. H. G. Hagen verwondert het dat dr. Roessingh niet ernstiger de liberalen heeft gewezen op hun ellendige verdeeldheid, en vooral op hun schandelijke onverschilligheid op religieus gebied. Over 't algemeen hebben de vrijzinnigen geen besef van wat godsdienst is, en geen het minste hart er voor. In Leiden maar enkele professoren, geen enkel leeraar van het gymnasiaal-of burgerschool onderwijs, die deelneemt aan 't kerkelijk leven. Van hun verantwoordelijkheid dat zij daardoor medewerken tot jammerlijk eenzijdig intellectualisme in de opvoeping, voelen zij nagenoeg niets. Welnu, het volk stoot zich terecht aan dat materialisme en atheisme. Een zegen is het, dat het volk godsdienst wil. En krijgt het geen gezond, geen ontwikkeld godsdienstig leven, dan zoekt het zijn voedsel elders."

„Mr. H. P. de Laat de Kanter komt er tegen op, dat de politiek zoo besmettend zou moeten werken. Hij achtte de philippica over de ontvankelijkheid der ontwikkelde liberalen zeer overdreven. Maar wij hebben onze godsdienstige beginselen krachtiger te verbreiden. De betrekkelijk belangrijke vooruitgang der social-democratie geeft dit te leeren, dat ons volk in de eerste plaats is een practisch volk. Wil men dus de godsdienstige hervorming des volks, dan begrijpe men: christendom is doen. Er is een christendom dat praat."

„Dr. J. van Loenen Martinet wijst er op, dat er ook een gezond en reine politiek is. Welnu, goede politiek is niet te ijveren alleen voor het succes. Dat bezoedelt de reine, hooge vroomheid. Met nadruk waarschuwt hij tegen alle slechte politiek."

„Dr. W. Bax toont aan, dat het succes der sociaal-democraten, bijvoorbeeld in Lochem, niet te wijten is aan anti-kapitalisme, maar alleen aan diep besef van veel gruwelijk onrecht."

„Dr. J. W. v. d. Linden wijst er op, dat de leuze der verkiezing: het staat tusschen Gods souvereiniteit en de souvereiniteit der menschelijke rede, nu inderdaad de overwinning aan de rechterzijde heeft gebracht. In Thorbeke's dagen had het liberalisme de leuze: christendom boven geloofsverdeeldheid. Maar men bedenke: leuzen rusten op een theorie. Dit heeft dan ook het liberalisme te leeren dat het zijn theorie over de wereld, den mensch, God ga herzien. Vandaaruit moet een nieuwe geest, nieuwe gedachten uitgaan, die dan ook in een nieuwe leuze zullen kunnen worden belichaamd."

„Ook dr. Roessingh, in zijn repliek, erkent dat theoretische bezinning veel meer noodig is. Maar hij waarschuwt tegen dogmatisme."

Uit onze West.

Onder bovenstaand opschrift lazen wij een ingezonden stuk, zonder onderteekening, in het tweede blad van „De Maasbode" 10 November No. 7570. Het speet ons ten zeerste zulk een hard verwijt te moeten hooren, ook aan ons adres. Wij willen ons thans eens niet verdedigen, doch vragen slechts: indien het verwijt gegrond is, aan wien de schuld? Immer willen wij ons op de hoogte stellen van de toestanden der bovenwindsche eilanden, maar als niemand ons iets schrijft, kunnen wij toch moeilijk weten, wat op eenigen afstand geschiedt. Wij hopen voortaan ook ingezonden stukken te mogen opnemen; Curaçao ligt dunkt ons iets dichter bij dan Holland.

Geven wij nu zonder op of aanmerking, wat de geachte inzender aan „De Maasbode" na een korte inleiding schrijft:

U kent zeker de brochure van Van Kol over de West-Indische toestanden. Zelfs met de schifting, door de *Amigoe* er in gemaakt, heb ik geen vrede. De *Amigoe* kent alleen Curaçao, Aruba en Bonaire heel weinig, en de drie Bovenwindsche eilanden in 't geheel niet. Dus was zij niet in staat de overdrijvingen en verkeerde voorstellingen te schatten, in die brochure voorkomend aangaande de laatste drie eilanden.

De heer Van Kol is ongetwijfeld verkeerd ingelicht; over S. Martin zou ik geneigd zijn te zeggen: te kwader trouw verkeerd ingelicht.

De zoutpannen hier zijn in beter toestand, dan ze ooit geweest zijn. De directeur der „Maatschappij tot exploitatie der zoutpannen" is een zeer bekwaam man, die zijn studies gemaakt heeft in Delft. Onder zijn beheer zijn verbeteringen aangebracht waartoe de vroegere eigenaars der pannen het volk, de middelen en de kennis zouden gemist hebben. Dit jaar is er een zout-oogst geweest met een opbrengst van 60.000 vaten. De grond is ter bebouwing volstrekt niet kaal en dor, noch hier, noch op St. Eustatius en Saba. Het gaat niet aan, de tot spreekwoord geworden dorheid van Curaçao op de overige eilanden toe te passen.

Het toppunt van overdrijving zijn de radelooze inboorlingen, die op St. Eustatius zouden rondloopen. Alleen reeds de uitdrukking „inboorlingen" is niet van pas. Men denkt daarbij aan halfgekleede Indianen of Boschnegers. Maar ga nu eens naar St. Eustatius. Ge ontmoet er in de stad al heel weinig mannen; de meesten zijn op zee of gaan werken in de dokken op Bermuda. Wat ge ontmoet, is hier en daar een vrouw, die haar goed gaat wasschen aan het strand of bij den put, een paar spelende jongens, een kalm gestemde politie-agent, geen wagens, geen rijtuigen, geen paarden, alles is even rustig. Vervallen ziet het er uit aan alle kanten, maar de radelooze inboorlingen? Buiten misschien? Buiten zult ge het eerst een ezel ontmoeten, met een vracht gras, of een paar werklui die van hun grond terugkeeren. Want buiten woont bijna niemand. De groote plantages van vroeger zijn verlaten, de huizen onbewoond. De radelooze inboorlingen ontmoet ge alleen in de brochure van den heer Van Kol. Jammer, dat deze afgevaardigde niet uit betere bronnen geput heeft, of andere sluiers heeft opgelicht.

Laat hij eens inlichtingen inwinnen omtrent de geneeskundige hulp op St. Martin of St. Eustatius; dan komen er heel andere dingen voor den dag, realiteiten, feiten, zoo klaar als de zon, feiten, de voor geen overdrijving vatbaar zijn. Of kan het erger, dan dat het eiland St. Eustatius nu al meer dan anderhalf jaar zonder dokter is? Dat er gedurende al dien tijd zelfs niet voor één dag een dokter heengezonden is? De zieken, als ze er toe in staat zijn, zijn genoodzaakt, willen ze niet sterven, de reis naar St. Kitts, een Engelsch eiland, te ondernemen in een open zeilboot om, ziek als ze zijn, een uur of 6 of 8 heen en weer geslingerd te worden. Zulke toestanden helpen niet meé, om eerbied voor het Hollandsche gouvernement aan te kweeken.

Als de heer Van Kol zulke feiten onder de oogen had gehad, zou hij de radelooze inboorlingen niet op het tooneel gevoerd hebben. Maar ik herhaal het nog eens: de heer Van Kol is verkeerd ingelicht, en wellicht te kwader trouw. Als de heer Van Kol openbaar wilde maken, wie zijn zegsman geweest is aangaande de Bovenwindsche eilanden, zou het uitkomen.

Het is hier geen paradijs voor een dokter, en het gouvernement kan tot op zekere hoogte er weinig aan verhelpen, dat zich geen enkele liefhebber aanbiedt. Maar het kon toch werk gemaakt hebben van het voorstel van een der gezaghebbers, om militaire geneesheeren voor deze eilanden aan te wijzen voor den tijd van drie jaren, en hun na verloop dier jaren de keuze te laten, te blijven of te gaan. Dit voorstel zou gedaan zijn al sedert een half jaar. En nog heeft St. Martin geen eigen dokter en moet geholpen worden door den dokter van het Fransche gedeelte, die tweemaal per week eenige spreekuren komt houden, niet veel meer dan dat. En St. Eustatius heeft in 't geheel nog geen dokter.

Stelt men zich in Holland deze eilanden voor bevolkt met „inboorlingen" zooals de Oost-Indische eilanden, of negers en Indianen, die hun eigen tooverdranken en bezweringen tot heelkracht aanwenden, dan maakt het idée, anderhalf jaar reeds zonder dokter, geen indruk. Maar weet men, dat er een gezaghebber is met vrouw en kinderen, een pastoor, een predikant, soms met familie, 2 R. K. Zusters, verschillende ambtenaren, politie-agenten, rustende gezaghebbers, tal van blanke families, wel tot armoede vervallen maar van goeden huize, een gekleurde bevolking, voor het grootste gedeelte beschaafd en aan Europeeschen invloed sinds eeuwen gewend, dan voelt men het gemis aan een dokter als een onverantwoordelijke nalatigheid van het gouvernement.

Het is wel waar, dat er dokters aangewezen zijn voor beide eilanden, maar hun verlof van een jaar is ver-

---

De weg door de vallei schijnt lang, vooral in den winter en het wordt spoedig donker, wanneer door de strenge koude het dal met een dikken nevel gevuld is. Aan het einde van het dal scheidden de ambachtslieden; het was reeds ver in den namiddag. De een ging stap voor stap over den weg; nu eens liep hij op een draf, dan sprong hij weer, alleen om warm te blijven. Onbarmhartig snerpte de koude in ijzige, kille stroomen tegen hem aan en vergde van de jeugdige krachten des jongelings het uiterste. Niets dan sneeuw, ijs en koude langs zijnen weg; geen raaf was er te zien; de vogels hadden in de naburige gehuchten een toevlucht gezocht.

„Ik wou, dat ik maar iets in mijn maag had," mompelde de jongeling in zich zelven, „een bord soep of een paar worsten of wat anders, dan liep ik nog tot aan Gmünd. Ik moet in Gods naam beproeven, of ik nergens iets kan afbedelen. Voor ons soort van menschen is dat geen schande." De lezer kan wel begrijpen, dat de negen centen, welke de goedhartige kasteleines hem had geschonken, gedurende den marsch ettelijke uren door het dal spoedig verteerd waren.

Daar doemde een aardig huis in het winterlandschap op; het huis van den heer Hartsee — zoo zullen wij hem noemen. Het lag midden in een tuintje. De eigenaar, voorheen een gering ambtenaar, maar die door dit en dat er nog wat „bij-verdiend" had, zat met zijne echtgenoote in de gezellige kamer. Zij was lang een oude vrijster geweest en had op de dubbeltjes gepast, totdat—nu, wij zullen 't maar zeggen — het toeval die twee bij elkaar had gebracht. Nu bewaakten zij hun geld — alhoewel het niet te veel te beteekenen had; nochtans bedroeg de rente ervan meer dan zij behoefden, en zij namen het er goed van. Zij leefden stil, teruggetrokken; er viel niets buitengewoons bij hen voor, nooit hoorde men eenig gerucht, alles ging als een uurwerk. Kinderen hadden zij niet en konden zij trouwens niet uitstaan. Wanneer het eene enkele maal gebeurde, dat een kind des zomers tot aan hunne woning verdwaalde en door de haag een bloem afplukte, dan werd er jacht gemaakt op het arme schepsel, dan werd de politie gewaarschuwd en een klacht ingediend, alsof de zwaarste diefstal jegens hen begaan was.

Dat eerbiedwaardig paar zat dus bij elkaar in de woonkamer. Het was daar lekker warm; een oude, vette hond en een leelijke kat lagen bij de kachel te knipoogen, terwijl op dat warmtegevend voorwerp iets geurigs stond te pruttelen voor het schemeravondje. De ramen waren van tochtlatten voorzien en dubbel, opdat er geen kou kon binnendringen. Op de tafel stond voor hen een kruik met appelwijn; elk las in de courant, welke overlangs doorgescheurd was. Buiten joeg een snijdend-koude wind de neveldampen akelig over de sneeuwvlakte voor zich uit.

„Zóó is het behagelijk; dat laat ik mij welgevallen," zei mijnheer Hartse, juist toen het meisje binnentrad en berichtte dat er een arme handwerksgezel buiten stond.

„Maar je weet toch wel Trees, dat wij aan elken bedelaar, die het waard is, een cent geven; waarom kom je ons dan nog lastig vallen?" vroeg de juffrouw, knorrig van hare courant opziende.

„Hij is vreeselijk verkleumd, juffrouw," zei het dienstmeisje, „en moet in deze koude nog verder loopen," hare stem beefde, „en toen heeft hij ter liefde Gods gevraagd, of u niet iets voor hem te eten had en hij zich een oogenblik mocht warmen, en toen heb ik gedacht......"

„Trees, je hebt niets te denken, luidde het antwoord.

Mijnheer sprak als nu tot zijne vrouw: „Ga zelve eens zien en stuur hem weg. Wie weet, wat zulk een gevaarlijke kerel voornemens is met zijn verkleumdheid en honger. Ik wil rust en orde in mijn huis hebben en kan geen vreemd volk onder mijn dak gebruiken. Ga dus, ga, de deur staat immers open en het trekt aan mijne voeten van belang!"

De juffrouw stond op en trad langzaam, als een rechter van instructie, den ons welbekenden jongeling te gemoet, die in de keukendeur stond.

„Wat doe je hier in de keuken?" vroeg zij bits wantrouwend.

„Sta mij toe, dat ik mij eventjes warme, dat kost u immers niets," smeekte de arme jongen.

Er schijnt iets aan hem te zijn, dat haar ter harte ging. Zij nam een stuiver uit hare portemonnaie, gaf hem dien en zeide: „Hier, daarmee kan je tevreden zijn, maar maak nu dat je wegkomt; wij laten uit beginsel geen bedelaar in huis."

„Ik smeek u, beste juffrouw, ter liefde Gods," bad de jongeling, „laat mij maar een kwartiertje warmen hier in de keuken, of, als ge niet vertrouwt, in de kamer......"

„Hoe langer zoo mooier!" zei de juffrouw en hare trekken werden weder hard en zuur. „Bedel bij dezen stuiver nog een dozijn, en warm je dan waar je wilt; er zijn herbergen genoeg. Bovendien wil ik niet langer door je opgehouden zijn."

De handwerksgezel legde den stuiver op de kast, welke naast hem stond en zei: „behoud liever uw geld, dan behoef ik u er niet voor te bedanken."

Dit zeggende vertrok hij. Mijnheer Hartsee en zijne vrouw waren dermate over zulk eene „onbeschaamdheid" verontwaardigd, dat zij den geheelen avond scholden en smaalden op handwerkslieden, die op hun ambacht reisden, doch die zij misdadig achtten en gevaarlijk voor de maatschappij.

De arme jongeling trok eenzaam langs den straatweg. „Nu heb ik geen trek meer in 't bedelen; de lust daartoe is mij ontnomen," zeide hij, „ik zal in Gods naam de beenen maar weer opnemen. Ik zal het nog wel volhouden, totdat ik ginder in 't roggedal ben."

En hij stapte voort, al verder en verder, over den spoorweg heen tot in het dal, waar niet zoo veel wind was. In Eybach glinsterden de lichten uit de herbergen, maar hij ging voorbij. „Ik bedel vandaag niet meer; die vrouw was te barsch jegens mij." Het

lengd op anderhalf jaar, en misschien, als ze nog een half jaar vragen, wordt het toegestaan. En al dien tijd zijn beide eilanden zonder geneeskundige hulp.

Zou het niet wenschelijk zijn, dat de nieuwe minister van koloniën, die zoo goed met de West bekend is, hier eene reddende hand toestak?

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke berichten.

Zaterdagmorgen ll. is per stoomschip *Merida* de Weleerw. Pater Kapucijn, fr. José Manuel de Villaverde uit Maracaibo hier aangekomen. De Eerw. Missionaris was verzocht om in de Rozenkranskerk te Pietermaai voor de Venozolaansche families in 't Spaansch een oefening te houden tot voorbereiding van het feest der Onbevlekte Ontvangenis.

Woensdagochtend om 7 uur is deze oefening begonnen met het opdragen der H. Mis, waaronder een opwekkend woord werd gesproken door den Weleerw. Pater Kapucijn. 's Avonds om 7 uur werd het rozenhoedje gebeden en de litanie der H. Maagd gezongen, waarna de predikatie plaats had; ten slotte werd de zegen met het Allerheiligste gegeven.

Iederen dag hadden dezelfde oefeningen plaats.

Morgen, op het feest der Onbevlekte Ontvangenis, zal om 8 uur de Hoogmis plechtig worden opgedragen, des avonds om 7 uur wederom de gewone oefening, maar dan zal tot sluiting de feestpreek worden gehouden.

* *
*

Met de reeds aangekondigde conferenties zal morgen avond om 7 uur in de St. Annakerk een begin worden gemaakt. Wij hopen, dat voornamelijk veel mannen, deze gelegenheid zullen gebruiken om getuigenis te geven van hun geloof en hun overtuiging te versterken.

Officieele berichten.

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 29 November 1901, No. 872, is bepaald, dat bij ontstentenis van den Administrateur van Financiën de Hoofd-Commies ten zijnen bureele J. H. Perret Gentil, gemachtigd is tot het onderteekenen voor hem van officieele bescheiden.

* *
*

PROCLAMATIE
van den 5en December 1901
betreffende de opdracht van het dagelijksch van zaken aan den Onder-Voorzitter van den Raad van Bestuur.

De Gouverneur van Curaçao,

Wegens korte afwezendheid van de hoofdplaats door eene voorgenomen reis naar Aruba het dagelijksch beleid van zaken overeenkomstig art. 28*bis* van het Regeeringsreglement dezer kolonie bij beschikking van heden No. 897, met ingang van 9 December 1901 tijdelijk opgedragen hebbende aan den Onder-Voorzitter van den Raad van Bestuur, geeft door deze van die opdracht kennis aan de ingezetenen.

Willemstad, den 5n. December 1901.

De Gouverneur voornoemd,
J. O. DE JONG V. B. & DONK.

Havennieuws.

Met de golet *Hirondelle* zijn Maandag 16 arbeiders teruggekeerd uit Maracaibo, waar zij werk hadden gezocht. Wederom moesten er 5 op bevel van het Hoofd van den geneeskundigen dienst naar het Elizabethgasthuis worden overgebracht.

* *
*

De Heer Carlos B. Figueredo heeft zich in La Guaira bij zijne familie kunnen voegen om als consul per *Prins Willem I* de reis voort te zetten naar Trinidad, zijne nieuwe bestemming.

* *
*

Prof. F. A. F. C. Went en de Heer Havelaar zijn Woensdag met het stoomschip *Oranje Nassau* hier aangekomen. Wij wenschen beiden heeren een pleizierig verblijf en vruchtdragenden arbeid.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Constantina Boom, Alfredo Salas Baiz, Isaac A. Correa c|o Morris E. Curiel, Adelaida De Veres, Jose Garcia para entregar á Federico Sarmiento, Chas Hurbin. Bernadina Jaccop, Edelvina Maduro, Katrien Meijer, Paulina Mateo, Hetureida Penoteg, Mijaree Peniche, Enrique Rodriguez G., Francisco Bibiano Thode.

Aangeteekende stukken: Carlos B. Figueredo, John B. Gorsira, Jeanette Hauschildt.

Niet voor bestelling vatbaar een drukwerk geadresseerd aan Jesus Maria Bethencourt.

Marine.

Wederom heeft H. M. *Sommelsdijk* een zieke naar Caracas-baai gebracht.

Commandant Ellis heeft op de *Utrecht* strenge bepalingen gesteld en bepaald, dat officieren zoowel als matrozen voor middernacht aan boord moeten wezen. Op 't oogenblik schijnt er nog strenger wet te zijn afgekondigd, want Zondag werden de acteurs der liefhebberij-comedie onder geleide naar het *Theater Naar* gebracht en afgehaald.

— Gisteren is H. M. *Utrecht* naar La Guaira vertrokken.

Koningin Wilhelmina.

Hare Majesteit schijnt thans volkomen hersteld. Reeds 30 November heeft er een familiediner plaats gehad, waaraan de Vorstin kon deelnemen.

Bezoek.

Dinsdagmiddag kwam de H. E. G. Heer Gouverneur het militaire hospitaal „Plantersrust” inspecteeren, Hierna bezocht Z. H. E. G. ook het St. Elizabethsgasthuis; alle zalen werden doorloopen, zoowel die der zieken, als die der oude vrouwen en bij het vertrek stelde de Gouverneur de Zusters in staat hun dierbare zieken en ouden te onthalen.

Denzelfden dag werd ook nog het amerikaansch *Weather Bureau* bezocht.

Vacantie.

Er heerscht een vreugdevolle opgewektheid onder een groot gedeelte der Curaçaosche bevolking. De *Spes Patriae* heeft vacantie, de scholen zijn voor een week of vier gesloten. Bij het sluiten van dit schooljaar kunnen wij moeilijk een waardeerend woord van dank onthouden aan de Eerw. Zusters en de Eerw. Fraters, die zoo belangloos hun onderwijs gaven en medewerkten tot opvoeding en ontwikkeling van ons volk.

Donderdagmorgen was het prijsuitdeeling op de Fraterscholen aan de Overzijde en Vrijdagochtend op Pietermaai, terwijl een publiek examen hieraan voorafging. Eenieder kon zich overtuigen van de deugdelijkheid van het onderwijs der Eerw. Fraters, wier naam trouwens hier en elders reeds voldoende bekend is. Wij merkten met genoegen op, dat er gedurende het examen geen enkel woord papiëmentsch gesproken werd, noch door de leeraren, noch door de kinderen. Alle antwoorden op de gestelde vragen, en deze liepen over taal, geschiedenis, aardrijks- en natuurkunde werden flink en vlot in 't hollandsch gegeven.

Z. D. H. Mgr. J. J. A. Van Baars, Mgr. C. Blommerde, en eenige andere heeren geestelijken woonden het examen bij, terwijl Monseigneur Van Baars de prijzen uitdeelde, daarna de kinderen aanspoorde tot vlijtig leeren en trouw schoolbezoek en ten slotte in hartelijke bewoordingen den Eerw. fraters welverdienden dank bracht.

Uitvoeringen.

De aangekondigde muziekuitvoering der nieuwe vereeniging *Los Dispuestos* heeft Zaterdagavond een schitterend verloop gehad en vond algemeenen bijval. De H. E. G. Heer Gouverneur woonde vergezeld van zijn echtgenoote de uitvoering bij, werd door het orkest begroet door het spelen van het *Wilhelmus* en verwelkomd door den ex-president den heer J. P. E. Gaerste, die de soirée inleidde met welgekozen woorden.

Zondagavond had het liefhebberijgezelschap onder de bemaning van H. M. *Utrecht* gevormd, nu juist niet hetzelfde succes, maar er waren toch aardige nummers bij, die zeer goed bevielen.

Hedenavond zal er om 8 uur een nieuwe soirée worden gegeven door de dames-club „*Entre Nous*.” Het *Theather Naar* wordt om 7 uur reeds geopend want het belooft vol te worden. De litteraire en muzikale stukken zijn goed voorbereid.

Kaarten zijn verkrijgbaar bij de heeren: René Araujo, Haim M. Chumaceiro, David Cardoze, Morris E. Curiel, Willem Gravenhorst, David Jesurun, Sol. E. L. Maduro, Prospero Moron, Max van Romondt, A. H. Senior en Henry Senior.

Boekbeoordeeling.

Men verzoekt ons de volgende recensie te willen opnemen:

Verweij, Fotografeeren in de Tropen. prijs 30 cts. fr. p. p. 35 cts.

De kundige schrijver heeft hiermee honderden aan zich verplicht en de uitgever van dit boekje Laurens Hansma te Apeldoorn heeft goed gezien met den schrijver tot dezen arbeid uit te noodigen.

Er bestaat op dit gebied nog niets, dat speciaal voor Indische amateurs geschikt was.

Bonaire.

Verleden week is nabij dit eiland de bark *Anna* eigendom van den Heer Debrot, gezonken. De bemanning kon zich redden. De bark was geladen met zout voor Porto-Rico. Alles was verzekerd.

Aruba.

In de goudmijnen wordt er thans volgens den Directeur, den Heer Jennings, met 600 man gewerkt. Het bedrijfkapitaal is verdubbeld.

La Semana Cristiana Ilustrada.

Recomendamos á nuestros lectores esta importante y hermosa publicación que contiene en cada número las vidas de los santos de la semana, ilustradas con magnificos grabados.

---

werd nacht, en de glooiingen met de rotsen en bosschen stonden rechts en links zwart om hem; de arme kerel liep steeds voort. Hij bad overluid, zoodat het door den pikdonkeren nacht gehoord werd; hij wist, dat hij met den dood om zijn jong leven worstelde. Nu en dan zette hij zich afgemat aan den kant van den weg neer, maar herstelde zich terstond en liep, wat hij loopen kon, den berg op. Hij dacht over zijne zonden na, welke hij sedert zijne laatste biecht bedreven had. Hij bad om vergiffenis en beloofde plechtig, morgen te zullen biechten. wanneer hij dezen nacht nog in een gehucht of dorp aankwam, waar zich eene kerk bevond. Nu kwam hij in een hollen weg. „Het gaat niet langer, ik moet even rusten,” zeide hij, nadat hij een dozijn keeren, telkenmale ineengezakt was, „over tien minuten ben ik weder genoegzaam bij krachten, dan beklim ik den berg en ben gered.” — Afgemat en uitgeput ging hij aan den berm van den weg zitten............

Den volgenden morgen kwam een boschwachter hier voorbij en zag iets in de sneeuw liggen. Het was de handwerksgezel — bevroren. Doodmoede was hij ingesluimerd, om niet meer te ontwaken, geen tweehonderd passen van het dorp.

Wanneer het hartvochtige paar hem met een vriendelijk woord hadde uitgenoodigd zich te warmen, wanneer zij hem van het op de kachel staande schemeravond-eten iets hadden medegedeeld — wat hun niets kostte — dan zouden de krachten hem niet begeven hebben, om zijne bestemming te bereiken.

Toen de winter het volgend jaar weder in 't land kwam, liep juffrouw Hartsee, thans weduwe, rusteloos in heur huis op en neer, zoowel bij dag als bij nacht en zocht den handwerksgezel. Zij was krankzinnig geworden.

En cada hogar cristiano debe leerse esta revista.

Precio de suscripción por un año S fr. 50 (ó 10 pesetas). Dirigirse á los señores Popelin Hnos., 3 rue Séguier, Paris.

El pago de la suscripción puede verificarse también con 180 estampillas usadas de Curaçao por el término de un año.

Buitenland.

Transvaal. — Noch het Engelsche publiek en zijn echo: de pers; noch de opperbevelhebber in Zuid-Afrika raken uitgepraat over 't geval-Benson. De laatste heeft in een uitvoerig telegram nog eens precies verteld, hoe 't gegaan is:

Benson's kolonne verliet haar kamp ten Noorden van Bethal den 30sten october met het aanbreken van den dag en rukte op Brugspruit aan. Er werd bericht ontvangen dat de Boeren Bakenlaagte bezet hielden, waar de Engelschen voornemens waren hun kamp op te slaan. Het was nat en stormachtig weer. De Booren werden gemakkelijk op een afstand gehouden gedurende den marsch. Bakenlaagte werd om een uur 's middags bezet. De achterhoede met twee kanonnen, gemaskeerd door een eskadron ruiterij, werd opgesteld binnen schotsafstand van het Boerenkamp. Een aanval van de Boeren op één flank en de achterhoede werd afgeslagen. Terwijl de ruiterij terugkeerde, maakten de Boeren een omsingelende beweging, onder dekking van het golvende terrein, en vielen een bergrug aan, waar de kanonnen waren geplaatst. Tengevolge van een hevigen slagregen en hagelstorm, werd deze aanval ongemerkt uitgevoerd tot de Boeren een randje bereikten op korten afstand van de kanonnen, vanwaar zij het geleide en de paarden van de kanonnen neerschoten.

Kolonel Benson en overste Guinners werden beide neergeschoten bij de kanonen. Wegens een gelijktijdigen aanval op het kamp zelf, kon geen krachtige hulp worden gezonden naar de stelling op den rand. De Boeren waren niet bij machte, de kanonnen weg te halen, tot de Engelsche ambulance uittrok. Onder haar dekking voerde de Boeren de stukken weg. Zij trokken toen weg tot op verren afstand, onderhielden gedurende den nacht van den 21sten een zwak vuur, maar deden geen nieuwen aanval op het kamp. De verliezen van de Boeren waren ongetwijfeld zwaar, maar er is nog geen juiste schatting van op te geven. Ik verneem, dat commandant Opperman sneuvelde en Chris. Botha gewond werd. De Boeren hebben, naar gemeld wordt, onze gewonden slecht behandeld.

In de eerste plaats blijft er niets over van 't verhaal, dat slechts de achterhoede werd aangevallen: de Boeren vielen tegelijk het kamp zelf en de kanonnen aan. Om te onthouden, voor 't geval er weer een achterhoede aangevallen wordt.

De kanonnen zijn niet, zooals Kitchener aannam, in Engelsch bezit gebleven of hernomen, maar meegevoerd door de Boeren — die ambulance is 't laatste zalfje, wat de censor nog had voor deze wond. — De Boeren zijn verder niet verjaagd door de hulp die kwam: integendeel de Engelsche „macht" gevoelde zich erg dankbaar, dat ze geen nieuwen aanval deden.

En ten slotte: „de Boeren hebben onze gewonden slecht behandeld", hebben m. a. w. gevangenen gemaakt.

Dat alles te zamen vormt het onderscheid tusschen 't eerste telegram en dit laatste. En zooals de militaire briefschrijver der *Westminister Gazette* opmerkt:

Op zichzelf zoude de ramp, die Benson's colonne getroffen heeft, den militairen toestand niet zoo ernstig maken, als hij overigens gezond was. Maar Benson's ongeluk is een aanwijzing van wat men nog meer te verwachten heeft, een openbaring van de onbeduidendheid van den Engelschen inlichtingendienst, een schok voor de zelfvoldaanheid der autoriteiten.

Het wordt hoog tijd, vervolgt de militaire medewerker der *Westminster* dat het publiek begrijpt, dat het Engelsche leger in Zuid-Afrika nog sneller uitgeput raakt dan de Boerentroepen.

En daarom, zoo eindigt hij: *moeten* er meer troepen gezonden worden.

Hichs Beach ging in zijn rede nog verder en vertelde, dat, zoo het noodig blijkt, 12000 man te zenden, deze 12000 man *zullen* worden gezonden.

Moeten, en zullen! Maar *kunnen!* Om ze te zenden moeten ze er eerst *zijn.*

De correspondent te Pretoria der *Neue Freie Presse* heeft reeds voor eenigen tijd het plan beschreven van Botha's veldtocht, en het blijkt uit de gebeurtenissen, dat hij uitstekend was ingelicht. Volgens hem heeft Botha volstrekt geen plan gehad, om in Natal te vallen, maar alleen door den schijn daarvan aan te nemen, de Engelschen van De la Rey willen weglokken, die daardoor voor zijn zoo welgeslaagde operatie gelegenheid kreeg.

De Wet daarentegen zou den heelen winter strooptochten in Natal hebben gedaan, om voorraden op te doen en nu zal men wel spoedig meer van hem hooren:

Verder zegt hij:

De Boeren zien met moed de toekomst te gemoet. Hun beste bondgenoot is de tijd, want met elke maand dat zij volhouden, vermindert het Engelsche leger in aantal. Daarentegen worden de gelederen der Boeren steeds met nieuwe strijders aangevuld.

Kitchener zal in dit derde oorlogsjaar niet alleen met een sterker, maar ook met een strijdlustiger vijand dan vroeger te doen hebben.

French schiet goed op in de Kaapkolonie, naar hij beweert: de heele Kaapkolonie is vrij van Boeren, behalve de commando's van Fouché, Mijburgh en Wessels, waartegen hij opereert.

Dan zijn er nog een paar kleine troepjes, die hij haast vergeten had, en die „doelloos rondzwerven".

Misschien heeft French gelijk, als hij zegt, dat de Kaapkolonie vrij is van Boeren; als hij er dan maar bij gelieft te zeggen, dat ze vol is van „rebellen."

Het commando van Scheepers b. v. heette 6 weken geleden officieel 100 man sterk. Maar nu blijkt uit de *Cape Times*, dat dit commando steden in 't nauw bracht, landstreken plunderde, en in enkele dagen 350 recruten kreeg: 100 uit één plaats.

Amerika.—Na den moord op Mac Kinley is er in de Vereenigde Staten eene groote beweging ontstaan tegen het anarchisme. Er worden wettelijke maatregelen gevorderd tegen de vijanden der maatschappelijke orde. Kort en bondig verlangen de Yankees het aannemen van 4 D's tegen de anarchisten. Deze letters beteekenen: Death (dood) voor een moordaanslag op den President der Bondsstaten; Deportation (verbanning) van alle anarchistische vereenigingen en verbindingen; Denial (verbod) van immigratie van elken niet–Amerikaan, die buiten Amerika tot het een of ander anarchistische genootschap behoord heeft.

— Op de Philippijnsche eilanden ondervond Amerika andermaal, dat ook daar de oorlog nog lang niet „uit" is. 500 *Boléro's* vielen eene afdeeling van 46 man Amerikaansche infanterie aan bij Bangaton aan de Gandararivier in de provincie Samar. De Amerikanen verloren 10 dooden en 6 gewonden. De rest der compagnie kwam nog bijtijds op het gevechtsterrein aan, om verdere verliezen te voorkomen. De *Boléro's* werden teruggeslagen met een verlies van meer dan 100 dooden. Men meent echter, dat de *Boléro's* slechts terugtrokken, om versterkingen te krijgen. Na de ontvangst van het bericht van het gevecht te Catbologan werden 2 kanonneerbooten de rivier Gandara opgezonden; generaal Smith begaf zich naar het terrein van het gevecht.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der "Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1901.	Philad.	Zulia	Caracas	Marcb.	Philad.	Zulia
Vertrekt van NEW-YORK	Nov. 2	Nov. 9	Nov. 16	Nov. 23	Nov. 30	Dec. 7
Komt aan te SAN JUAN	7		21		Dec. 5	
Vertrekt van „	8		22		6	
Doet CURAÇAO aan	10		24		8	
Komt aan te LA GUAIRA	11	16	25	30	9	14
Vertrekt van „	13	17	27	Dec. 1	11	15
Komt aan te PTO. CABELLO	14		28		12	
Vertrekt van „	15		29		13	
Komt aan te CURAÇAO	16	18	30	2	14	16
Vertrekt van „	17	25	Dec. 1	9	15	23
Doet LA GUAIRA aan	18		2		16	
„ PONCE „		27				25
„ SAN JUAN „	20		4	11	18	
Komt aan te NEW-YORK	25	Dec. 3	9	17	23	31

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Merida	Zulia	Merida	Marcb.	Merida	Zulia
Vertrekt van CURAÇAO	Nov. 11	Nov. 18	Nov. 25	Dec. 2	Dec. 9	Dec. 16
Komt aan te MARACAIBO	12	19	26	3	10	21
Vertrekt van „	15	23	29	7	13	17
Komt aan te CURAÇAO	16	24	30	8	14	22